

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120.—
za pol leta " " " 60.—
za četrt leta " " " 30.—
za en mesec " " " 10.—
za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 218.—
mesečno " " " " 18.—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15.—
v inozemstvu " " " " 35.—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENECE

Cene inseratov:
Eucostolna petlinna vrsta mali
oglasit po K 4.— in K 6.—
veliki oglasit nad 45 mm vi-
šine po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno:
ponedeljka in četrta po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb. 39.011, sarajev. 7563, praska in dunaj. 24.797

Prva moderna olimpijada

od 9. do 16. avgusta 1922.

Dne 23. junija 1894 je po prizadevanju barona Pierre de Coubertin v pariški Sorboni mednarodno zastopstvo 34 narodov sklenilo obnoviti starogrške olimpijske igre, ki so prenehale leta 394. po Kr. Od tedaj so videle Atene (1896), Pariz (1900), St. Louis (1904), London (1908), Stockholm (1912) in Antwerpen (1920) moderne mednarodne olimpijade.

Nad 1000 let so Grki, politično razcepljeni v nebroj samostojnih mest in držav, vzdržavali kot najmočnejše sredstvo narodne in kulturne edinstvi olimpijske igre, katerih početki segajo v davnino predzgodovinske dobe. Olimpija, svetišče Zeusa v Pizitidi, je bila sveta zemlja, brez vojne opreme, posvečena ideji miru med narodi, ki so se uničevali v bratomornih bojih. (Strabo, VII. 3, Pavzani, V. 4.) V času olimpijskih iger (vsako peto leto) je zavalado sveto premirje, čigar besedilo je bilo vdolbeno na litotomem disku v Herinem templu. (Plutarh-Likurg 1.) Po teh igrah so Grki šli leta; 293 olimpijad je utrljalo kulturno edinstvo Grkov in združilo polagoma vsa plemena v en narod, ki je delal čuda na zunaj in na znotraj.

Igre so začeli in končali z daritvijo bogovom in molitvijo; zmagovalci je najprvo daroval zahvalni dar Zeusu. Olimpija je bila božja pot in gledalci, ki so prihiteli tja iz vseh delov sveta iz najoddaljenejših grških kolonij, so bili predvsem božjepotniki! Edinstvenost v veri in očesni bogov so smatrali Grki za najjačjo podlago kulturne edinstvi in politične vezi grških plemen.

Pesniki so potovali v Olimpijo, da se v sredi odposlancev vseh plemen proslave s svojimi proizvodi. Pindar je bil večkrat pri igrah navzoč in je bral tam svoje pesni ter dobival pobude za nove. Znanstveniki so v Olimpiji razširjali najuspešnejše svoje nazore, učenjaki so se hiteli tja izražati in izmenjavati misli, slikarji in kiparji so razstavljali svoje umetnine, državniki so se tam sestajali, sklepali dogovore, oznanjali zveze in pogodbe, trgovci so izrabili priliko za velesej. Igre leta 776. so osnova za zgodovinsko časovno štetje Grkov. Olimpijske igre so zbudile v Grkih zavest kulturne enotnosti, uglaševale pot političnem zvezam in edinstvi napram zunanemu svetu, one so zedinile in moralno okrepile grška plemena za eksistenčne boje z vzhodom.

Olimpijske igre so bile verski praznik in izvor ideje mednarodnega izmirjenja, glavno sredstvo kulturnega izenačevanja. Tudi Grkom, ki še niso poznali zvišenih idej krščanstva, ni bila moč in lepota telesa vse, sama sebi namen, višek kulture. Tudi oni so stavili na verski temelj izobrazbo telesa in ji dali verske cilje in meje.

Kako polovičarski pojmuje brezverska moderna skoziskoz verski prežeto antiko! Moderne olimpijade, ki se omejujejo izključno na telesno kulturo, niso nikak analogon grških olimpijad, združenih z bogočastjem, romanjem in daritvami, z idejo božjega miru in splošno kulturnim izmenjavanjem. Daleč ostajajo današnje olimpijade za grškimi, visoko nadkriljuje antični pogan današnjega brezverca — telesno in duševno! Kajti: kar je veliko, kar je lepo, vekotrajno, ne more biti brez vezi z večnim, z Bogom. Zato moderne olimpijade niso prave, niso analogon grških olimpijad.

Prva pristna moderna olimpijada se pripravlja v Brnu za dni od 12. do 15. avgusta 1922!

Ne helenski panteizem, ampak katoliška krščanska ideja ji bo osnova in cilj. Ne grški pojmovana, ampak katoliško zamisljena mednarodnost, izmirjenje in kulturno zblizanje krščanskih narodov zemlje, je vodilna misel tega ogromnega orlovskega tabora. Vse drugo pa bo ob tem taboru popolni analogon antične olimpijade: telesne vaje in tekme, služba božja, sestane zastopstev iz Francije, Belgije, Švice, Nizozemske, Anglije, Amerike, Italije, Poljske, Ukrajine, Jugoslavije..., velesej, nastopi narodnih noš, običajev, božja nota (Velehrad. Oberamergau). razgovori

učenjakov (slovanska vzajemnost, slovenoromansko kulturno zblizanje, versko zblizanje zapada in vzhoda), umetnikov in politikov, razstave, medsebojno spoznavanje narodov, utrjevanje v načelih, oduševljenje in opogumljenje za iste najvišje cilje.

Ogromen bo nastop telovadcev (po 5000 Orlov in Orlic), do 100.000 organiziranih gledalcev (na tribunah nad 70.000), sijajen sprevoz z desetstisoči orlovskih inozemskih telovadnih in prelepih čehoslovških narodnih krojev, kakršnega niti Čehi še niso nikoli videli, ker je mogoče le v Moravi.

Prvič bodo tam nastopili organizirani osvobodjeni Slovaki s simboličnimi skupinami v masi. Mase katoliškega dijaštva, ki tvori jedro čehoslovškega Orla, bodo posebej nastopile v ponedeljek 14. avgusta.

V petek in soboto pred taborom bodo netekmovalci in netelovadci mogli izleteti v romantične prepeade Macoche, v Prago, Velehrad itd. Po taboru gredo premožnejši izletniki lahko v Oberamergau k pasijonskim igram, ali se podajo v Tatire, ostanejo na Dunaju, v Pragi itd. Zadržniki, trgovci in obrtniki se bodo okoristili z ogledom tovarn, razstave in velesej.

Da ne bodo šli izletniki nepripravljeni v bratsko deželo, jim bo preskrbelo do konca julija J. O. Z. izpod peresa spetnega geografa knjižico o Čehoslovški, ki podaja geološki, zemljepisni, zgodovinski,

narodopisni opis s slikami in zemljevidom ter kratkim vodnikom za potovanje in za Brno. Na posebni listi bodo tiskana imena (z naslovom) vseh udeležencev skupnega izleta iz Jugoslavije, glavne točke in pravila reda. Cela ekspedicija bo v vseh ozi-rih opremljena za samostojen, discipliniran nastop, ki naj olajša posamezniku prenašati napore intenzivnega sodelovanja in gledanja v Brnu ter pridobi ugled reprezentaciji Jugoslavije.

Mnogoštevilne vloge na razne naslove v začevah organizacije izleta in olajšav za skoro tisočglavo zastopstvo Jugoslovancev so že izvečine ugodno rešene, zlasti inozemske vlade (čehoslovška in nemško-avstrijska) blagohotno podpirajo pripravljaina dela. Pričakovati smemo, da bodo tudi vsa pristojna ministrstva v Belgradu omogočila in olajšala velikopotezno akcijo orlovske mladine, katere velike žrtve bodo tudi ugledu države in celokupnega naroda veliko koristile. Za ugodno rešitev vlog se trudijo poslanci Jugoslovanskega kluba, ki so priglasiili pet članov za izlet v Brno. Državna in južna železnica sta že zagotovili običajne ugodnosti za izletnike s posebnim vlakom.

Čas hiti! Upati moremo, da nas bo tabor v Brnu našel pripravljene in donesle Orlu, katoliški mladini in Jugoslaviji, naši domovini, novega ugleda pri severnih bratih in v mednarodnem svetu. J. H.

Veličasten kmetski tabor na Limbarski gori.

Limbarska gora, 5. junija.

Že na binkoštno nedeljo zvečer sta dva mogočna kresa oznanjevala z Limbarske gore celi okolici, da se bo drugi dan vršil velik kmetski tabor za tuhinjsko in moravsko dolino ter za Črni graben. Pri kresu so peli moravski pevci, govoril je dr. Korošec. Kres naj bo goreč jezik, ki naj slovenskemu narodu govori o borbi za politično, kulturno, gospodarsko in versko svobodo.

Na binkoštni ponedeljek po veliki maši se je vršil kmetski tabor, katerega se je udeležila ogromna, več tisočev broječa množica. Govorila sta narodna poslanca Brodar in dr. Korošec. Par samostojnih duševnih revčkov je hotelo skraja motiti z naročenimi medklici govornika, a so jo pošteno skupili, tako da so jo morali med občin smehom pobrisati z zborovališča.

Akademik Spuzet je prinesel pozdrave našim voditeljem od westfalskih Slovencev, ki so ravnokar obiskali svojo slovensko domovino.

Načelnik okrajne K. Z. Strein se je spominjal dr. Kreka, ki je počel kmetske tabore na Limbarski gori.

V resolucijah se je izrekla zaupnica Jugoslov. klubu in vodstvu SLS. Z navdušenimi klici: Na svidenje bodoče leto! se je končalo sijajno zborovanje na Limbarski gori.

Demisija dr. Žerjava.

Belgrad, 5. junija. (Izv.) Ministrski svet je poslal brzojavno vprašanje na ministrskega predsednika Pašića v Ilidže, da li naj uvaži sedaj demisijsko vlogo dr. Žerjava, ki mu je bila pred kratkim predložena. Na dvoru je svinčena afera vzbudila zelo neugodno razpoloženje in ministrski svet sam je za to, da se demisija dr. Žerjava sedaj sprejme in se ministristvo za socialno politiko zasede za tačas s srbskim politikom.

Vladna kriza po kraljevi poroki.

Belgrad, 5. junija. (Izv.) V političnih krogih se računa, da bo kmalu po kraljevi ženitvi nastala kabinetsna kriza in to na željo najvišjih krogov. Ponudila se bo Hrvatom in Slovincem prilika, da se udeležijo že volivnega kabineta. Sestava kabineta se bo poverila ali Protiću ali kateremu njegovih političnih zaupnikov. Potovanje Protića v Zagreb je z njegovo bodočo mislijo v tesni zvezi.

Velika zmaga krščanskih socialcev v Avstriji.

Dunaj, 4. junija. Pri volitvah v kmečko zbornico na Nižjem Avstrijskem so zmagali krščanski socialisti z ogromno večino. Od 112.000 oddanih glasov so dobili 92.000 glasov, ostalo pade na Velenemce in socialdemokrate. Od 32 mandatov je dobila krščansko-socialna lista 26, Velenenci 4 in socialdemokrati 2 mandata.

BOLGARSKI VPADI — IZMISLJENI.

Belgrad. (Izv.) Vse vesti tukajšnjih listov o bolgarskih vpadih v Makedoniji, so popolnoma izmišljene in imajo le namen,

opravičevati pred angleško-ruskim svetom nerazumljivo razpoloženje naše vlade napram bolgarski vladi. Naša politika je na najboljši poti, da potisne Bolgarijo popolnoma ob rusko stran in da za dalj časa onemogoči življenje slovanskih narodov na Balkan.

PREISKAVA RADI KORUPCIJE V AGRARNI REFORMI.

Belgrad, 5. junija. (Izv.) Ministristvo za agrarno reformo bo poslalo posebno komisijo v Slovenijo, da preišče vse koruptne slučaje agrarnih reform, ki so se v zadnjem času v velikem številu javile v imenovanem ministristvu. Vodja komisije bo inženier Kralj, kateremu je dana dalekosežna polnomoč.

OBDOJENI POLJSKI ČASTNIKI.

Moskva, 4. junija. Proces proti poljskim častnikom, ki so bili obtoženi vohunstva, se je končal in so bili vsi obtoženci obsodeni na smrt. Obtoženci so bili aktivni častniki poljske armade in so na videz ubežali v Rusijo, kjer so izpovedali, da so boljše-viki in da so vsled tega pribežali v sovjetsko Rusijo. Dokler so bili v Rusiji na svobodi, so vršili vohunsko službo in redno obveščali poljsko vladu o dogodkih v sovjetski Rusiji in o gibanju sovjetske vojske.

RAZDOR MED PROTESTANTI.

Zagreb, 5. junija. (Izv.) Danes je pričel zasediti kongres protestantov v Sidskih Banovcih. Kongresa se udeležuje mnogo zastopnikov cerkvenih občin. Med njimi je opaziti dve struji, ki si stojita odločno nasproti. Ena zahteva skupno versko upravo, drugi pa zahtevajo, da se verske občine osnujejo po narodnostih in da si vsaka narodost izbere svojega poglavarja.

Veličasten shod moških in mladeniških Marijinih družb v Ljubljani.

Včeraj je stala Ljubljana pod mogočnim vtisom zborovanja katoliških mož in mladeničev, ki so se sešli, da manifestirajo za marijansko idejo. Mnogo nad 3000 jih je prišlo iz vseh delov Slovenije. Po pridigi in sv. maši v nunski cerkvi se je razvil veličasten sprevoz skozi Zvezdo in Wolfovo ulico v veliko dvorano Uniona. Na čelu 12 zastav in salezijanska godba — potem pa v osmerostopih dolga, dolga vrsta junaških mladeničev in mož s svetinjami na prsih, ki so do zadnjega kotička napolnili prenovljeno Unionovo dvorano, ki je bila okinčana z Marijinim kipom in zelenjem.

G. svetnik J. a n e z K a l a n, ki je shod otvoril, je po pravici povdarjal, da je udeležba proti pričakovanju obilna in sijajen dokaz, da katoliška zavest še živi med našim moštvom in sicer močnejše kot si je marsikateri mislil. Nato so sledili trije govori. P. Flor. R a m š a k d. J. je govoril o zgodovini Marijinih kongregacij in na podlagi zgodovinskih virov dokazal, da je Marijina družba eminentno moška organizacija in tudi danes še povsem moderna in potrebna. Pros. dr. R o ž m a n je govoril o apostolstvu dobrega zgleda; organizator štajerske mladine g. župnik G o m i l š a k, pa je v vznesenih besedah govoril mladeničem ter jim razlagal čednosti, ki naj diči katoliškega mladeniča. S skupno pesmijo se je zaključilo dopoldansko zborovanje, ki je navdalo vse z novim ognjem in navdušenjem.

Po slovesnih petih litanijah v cerkvi sv. Jožefa ob pol treh se je zborovanje nadaljevalo ob isti številni udeležbi. Glavni referat je imel g. svetnik K a l a n kot škofijski vodja, g. župnik dr. Tomaž K l i n a r pa je govoril možem, in g. Fr. U m n i k o strahu pred ljudmi — kot zastopnik fantov je nastopil g. K r e p e k iz Maribora.

Ob koncu so se sprejele govoru primerne resolucije, ki se bodo še objavile. Sklepi včerajšnjega zborovanja pomenijo brez dvoma novo fazo v dušnem pastirstvu naših mož, ki so bili morda doslej marsikje bolj zanemarjeni in v kot potisnjeni.

Govorilo se je že, da mladeniške Marijine družbe hirajo, in da so obrnjene na gotovo smrt. Včerajšnji dan je govoril drugače. Dokazal je, kako krepko živi katoliška zavest in odločnost v našem moštvu in koliko ga je, ki hoče intenzivnejšega verskega življenja. Videlo se je to posebno pri zborovanju, ko so udeleženci najbolj ploskali in burno pritrjevali govornikom, kadar so povdarjali, da se mora možem posvetiti več skrbi v dušnopastirskem oziru. Veseli so se vsi razšli in pogum nam je še bolj zrasel in navdušenje ter neustrašenost je napolnila srca. Nov ogenj se je vžgal v vrstah naših mož in mladeničev — in ta ogenj naj gori dalje!

Revolucija v Italiji.

(Ivirno poročilo »Slovenec«.)

R i m, 2. junija 1922.

Dne 31. maja, peti dan revolucije, so se dogodili sledeči revolucijski čini. Bollogna je razdeljena v štiri vojaške okraje. Vojaštvo pa si ne upa napasti fašistov, katerih je oboroženih okoli 30.000. Fašisti so vrgli bombo na delavski dom »La sociale« v bližini Bologne. Dom je zgorel do tal. Zandarji so strazili gasilce, da jim niso napadli fašisti. Škoda, ki jo imajo komunisti, se ceni na 400.000 lir. Fašisti so pustili gasiti šele, ko so bile sosedne hiše v nevarnosti. Kdor je prejel hotel pomagati, so ga natepli ali splašili s streli v zrak.

V komunističnem domu »La Zucca« so napravili fašisti škode za več sto lir. — Na več mestih so bili spopadi med komunisti in fašisti. Govori se o mrtvih in ranjenih. Požigi so bili tudi v okolici: Boschi, Castelpergine, Corticella, kjer je smrtonovarno ranjen starček Castildini in ranjen en fašist. Tu so fašisti pretepli tudi zdravnika Roberta Nerija in poročnika Cipolla Josipa ter hudo ranili stotnika kralj. straze. Včeraj so imeli industrialci in trgovci

v Bologni zborovanje, na katerem so izjavili, da bodo zaprli svoja podjetja, ako vlada ne odstrani bolonjskega prefekta Mori-ja. V mestu Reggio Emilia so demonstrirali fašisti pred prefekturo, ker jim je prefekt sekvestiral avtomobil, ki so ga rabili, ko je bil umorjen en komunist.

Italijanski listi registrirajo samo te čine. Telegrafске in telefonske zveze so deloma pretrgane. Listi si ne upajo napadati in obsojati fašistov. Zato ima vlada težko stališče. Fašisti so proti dinastiji in monarhiji. — Ravnateljstvo socialistične ali komunistične stranke je sprejelo s 46 glasovi proti 8 glasovno sklep, da hoče podpirati vlado, ki bo delala za postavnost in svobodo.

POGAJANJA ZA NOVO VLADO NA POLJSKEM.

Varšava, 5. junija. (Izv.) Kakor znano, je 3. junija ministrski predsednik Ponikowski podal demisijo v roke predsednika poljske republike Pilsudskega. Ker gre samo za nebištevna nesporazumjenja, so listi mnenja, da se bo kriza mirnim potom poravnala in da bo dosedanji kabinet ostal nespremenjen na vladi. Tozadevna pogajanja med posameznimi strankami so se že pričela.

Katoliški shod v Nazarjih pri Mozirju

bo 11. junija — na Trojičko nedeljo za dekanije: Gornjigrad, Škale, Braslovče.

SPORED:

Od pol 8. do 9. ure: Zborovanje odsekov v samostanu.

Ob 9. uri slovesna služba božja. Slovesno božjo službo bo imel g. kapitularni vikar in stolni prošt mariborski dr. Martin Matek. Ob 10. uri: Slavnostno zborovanje: a) Katoličanstvo in javnost — g. urednik Fr. Smole iz Ljubljane, b) Katoliška šola — g. profesor I. Vesenjak iz Maribora, c) Mladinska organizacija — g. Jože Pirc iz Ljubljane, d) Katoliški tisk — g. dr. Ogrizek iz Celja.

Politične novice.

«Jutro» priznava. «Jutro» je izšlo v nedeljo, dasi je v soboto naznanilo, da izide bodoča številka šele v torek. Vsled zadnjega poziva g. Kamenarovića so se gg. mlado-liberalci čutili tako prizadeti, da niso mogli počakati do torka. Da ne bi bili prejeti teh milijonov od Jadranske banke v namene demokratske stranke. Se več! «Jutro» priznava, da je dr. Žerjav pristikal na Jadransko banko, ko je bil njen vodja še g. Praprotnik, da je morala dati denar. Priznava celo, da takratni predsednik Jadranske Banke g. Bogdanović stranki kot taki ni hotel dati, pač pa za njene cilje potom dr. Žerjava. Kljub temu da «Jutro» ne taji tedanje zveze dr. Žerjava z Jadransko banko, oziroma ravnateljem Praprotnikom, hoče sedaj zviniti vso težo Kamenarovičevih očitkov na g. Praprotnika, češ da bi «vsa ogorčenost g. Kamenarovića morala biti naperjena proti bivšemu ravnatelju Jadranske banke, gosp. Praprotniku.» Zadeva postaja vsak dan zanimivejša in če se bo razvijala v dosednji smeri, bodo morali gg. mladodemokrati vsak dan nekaj novega priznati. V «Jutru» so se oglasili kar štirje gospodje: narodni poslanec Josip Reiser, dr. Pavel Pestotnik, profesor Breznik in dr. Josip Klepec. Vse izjave so pa jako medle in značilne v toliko, da nobena ne more niti enega očitka g. Kamenarovića ovreči, pač pa priznavajo vse zneske, ki so jih dobili posamezni mladodemokratski veljaki po zaslugi dr. Žerjava za «cilje demokratske stranke». Edin njihov zagovor je ta, da od teh vsot za «cilje demokratske stranke» niti fikci ni izginil v njih lastnih žepih, ampak da imajo za vse izdatke potrdila. Gospodje pa molče ravno o tem, o čemer bi morali predvsem dati javnosti odgovor, v zvezi kakšnih kupčij je pritisnil dr. Žerjav na Jadransko banko za «lone», in ali so res dobili milijončke iz propagandnega fonda; zakaj o tem tako trdovratno molče? Saj vedo, da je ravno ta očitke g. Kamenarovića naravnost strašen.

+ Naši konzuli. Vestfalski Slovenci se zelo pritožujejo čez našega konzula v Düsseldorfu g. dr. Krajčerja, ki je zelo nevljuden napram našim slovenskim rojakom. Proti katoliškim društvom propagira povsod neko »nadstrankarsko« jugslovensko društvo, ki pa je v istini socialdemokratsko. Vlada mu daje tudi denar na razpolago, da bi se uspešneje pobijale katoliška organizacija Slovencev med našim narodom. Vse se torej organizira v borbo proti katolicizmu. A nas ni strah!

+ Kongres bolgarske zemljeradniške stranke je trajal tri dni. Njegove resolucije so jako radikalne. Zahtevajo diktaturo kmetskega ljudstva, vseskozi miroljubno zunanjo politiko, sprejetje vseh kmetsko-delavskih zakonskih projektov, izgnanje vseh Wranglovcev in odstranitev pristašev starega režima tako iz vlade kakor iz vseh upravnih mest in policije ter žandarmerije.

Ob zaključku kongresa je Stamboljski z ozirom na grožnje belgrajske vlade izjavil: »Bodite mirni, nihče ne bo napadel Bolgarije, tuje čete ne bodo prekoračile mej, to so vse prazne maruje.« Stamboljski je tudi še enkrat opomnil carja, naj se ne da zapeljati od reakcionarjev in naj se ne vmešava čisto nič v politiko. — Rumunija in g. Pašić stav sled tega kongresa zelo vznemirjena, češ da je tu odzadaj rusko boljševiško maslo. Naj bo, kakorkoli, Pašić se je s svojimi bajkami o vpadih bolgarskih četašev v Makedonijo korenito osmešil.

+ V Franciji se opaža čim dalje bolj opozicija proti skrajni šovinistični Poincaréjevi politiki. Nekateri grede tako daleč, da predlagajo popolno izmirjenje z Nemčijo pod pogojem, da se le-ta nevtralizira in odreče zvezi z Rusijo; v to svrhu ji celo darujejo Avstrijo. Poincaré in skrajna desnica, ki se ga brezpogojno drži, so seveda prejkoslej nepopustljivi, toda so vsaj svoj ton nekoliko omilili. Zadnji čas je začel po vladi udarjati tudi bivši ministrski predsednik Briand, ki so ga bili šovinisti zaradi njegove popustljivosti napram angleškemu stališču tik pred genovsko konferenco strmoglavili. Tudi v francoski zbornici je vlada naletela na ostro kritiko in sicer ne samo od socialistov, ampak tudi od takozvanih radikalov. Zaenkrat je Poincaré še dobil večino, toda čim bolj se bližajo volitve v parlament, tem glasnejša postaja opozicija, katera stremi za razbitjem takozvanega nacionalnega bloka. Sploh se opaža stremljenje zadati udarec med vojno nastali zvezi med konservativci in liberalci, v kateri sodelujejo katoliški elementi. Vsled tega se — kar je jako zanimivo — mnogi nekdanji hudo antinemški Clemenceaujevi pristaši izpreobračajo k internacionalizmu, socializmu in pacifizmu, z očitnim namenom, spraviti zopet na vrh vlado brez konservativnih in katoliških elementov, ki so najjačša opora sedanje nacionalistične politike.

+ Ljening je zelo nevarno obolev in pričakujejo skorajšnje smrti. Smrt Ljeninga bi znala povzročiti velike politične komplikacije, ker mu bo težko najti pravega naslednika. — Tako poročajo razni listi, katerih vesti za enkrat ni mogoče kontrolirati.

+ Irske hematije. Z ozirom na to, da sta se Griffith, vodja zmerne irske stranke, in Vabra, voditelj skrajnih republikancev, sporazumela, je angleška vlada stavila na irske politike, kateri so podpisali pogodbo z Anglijo, vprašanje, ali vztrajajo na pogodbi ali pa nameravajo Irsko res preglasiti za popolnoma neodvisno državo. Dokler odgovor ni prispel, je bil položaj zelo napet in se je Anglija že pripravljala poslati v Ulster svoje čete. Zdaj je pa »baje« dospel v London kolikortoliko zadovoljiv odgovor in se bodo začela pogajanja. Vsa nevarnost pa s tem še zdavnaj ni odpravljena.

+ Vprašanje mednarodnega posojila Nemčiji. Kakor znano, se mednarodni komite bankirjev bavi z vprašanjem posojila Nemčiji, da bi se le tej omogočilo odplačevanje reparacijskega dolga. Govori se, da je komite mnenja, da se Nemčiji ne more dovoliti večje posojilo, ne da bi se določbe verzajskega miru, tičoč se reparacij, bistveno izpremenile, to je, da se vojna odškodnina znatno zniža. Znani Morgan pa zastopa mnenje, da naj se politična stran tega vprašanja pusti popolnoma v stran in naj se Nemčiji posodi za enkrat 1 milijard dolarjev, kar bi bilo mogoče brez vsake redukcije. Tisti, ki grede najdelj, predlagajo, naj se začne misliti na odpušitev vsega dolga sploh, pod pogojem seveda, da Amerika zaveznikom vse dolgeve kratkoma izbriše. Na to pa ni misliti. Na vsak način se bo nekaj ukrenilo, najbrže v smislu Morganovih predlogov.

Dnevne novice.

— Senzacija dneva. Zalka Korenjak in Peter Smola se te dni poročita. Za to poroko Zalka Korenjak in Petra Smole se vsi krogi zanimajo bolj kakor za kraljevo poroko, četudi bo poroka Zalka Korenjak in Petra Smole manj slovesna. Interesirajo se zlasti bančni krogi, ki prorokujejo g. Petru pri tej izbiri smolo, kljub temu, da bodo pri poroki Zalka Korenjak in Petra Smole funkcionalne veleugledne vodilne osebe mladodemokratske frakcije. Ostala javnost je drugega mnenja, ker Zalka Korenjak in Peter Smola sta vendar le Zalka Korenjak in Peter Smola. Čestitamo gđ. Zalki Korenjak in g. Petru Smoli!

— Vile na Bledu. Vilo Zupan, ki meji na kraljevo vilo, prej Windischgrätzovo, je kupila družina Ivan-Mici Hribarjeva. Ali iz patriotskoaristokratskih nagnjov, ali iz spekulativnih, našemu poročevalcu ni znano.

— Suša. Z Gorenjskega se nam poroča, da je tako suho po planinah, da ni mogoče dati živine na pašo. Tudi košnja bo slabša od lanske. Zopet bo skraćeno število živine.

— Toča na Štajerskem. Na Binkoštno nedeljo je v okolici Pragerskega pobila toča. Škoda na polju je zelo velika.

— Protialkoholno gibanje. V restavraciji pripelje boter birmanca. Natoči mu velike kozarce vina. Birmanček se brani. Boter sili. Birmanček poskusi. »Ne bom.« — »Moraš.« — »Učiteljica so rekli, da je piti grdo in za otroke škodljivo.« — »Povej učiteljici...« sledi kvanta. Gostje ob sosednih mizah se zgražajo. — »Moraš izpiti.« Otrok se brani — — — Občinstvo ogorčeno — — — Ali naj še kaj zapišemo?

— Kraljevi dar. Občinski odbor Breznice je sklenil, da za kraljevi dar obleče nekaj največjih vojnih sirot, v Gorjah pa, da ta dan pogosté reveže.

— H kraljevi ženitvi v Beograd se je odpeljal včeraj popoldne prevz. gospod škof ljubljanski dr. Anton Bon. Jeglič.

— Uradnik umrl od lakote. V Dubrovniku je te dni obolev 50 letni Anton Sinobad, upokojeni oficial. Ko je prišel k njemu zdravnik, je mogel konstatirati samo še smrt vsled lakote. Pokojni je imel 1500 K pokojnine za se in za družino.

— Vendar napredujemo. Ministrstvo za promet je naročilo posebne uniforme, ki jih bodo nosili vsi šoferji, ki bodo vozili o priliki kraljeve poroke državne avtomobile. Te uniforme bodo odslej vedno nosili. — Pa pravijo, da ne napredujemo.

— Žrtvenik iz rimske dobe. »Obzor« poroča, da so pri kopanju temelja nove zgradbe na ogli ulice Kneza Lazarja in ulice, ki vodi na Kalimegdan v Beogradu naleteli na globoko v zemlji zakopan žrtvenik, ki izhaja še iz rimske dobe. Žrtvenik ima obliko prizme in je 80 cm visok. Na njem je sledeči napis: I (ovi) (M aximo) P (ublius) AVR (elius) GRESCENS APUD ARAS PRO SALUTE SUA ET SUORUM Vsemogočnemu Jupitru Publie Avrelije — se klanja — za rešitev svojo in svoje rodbine). Žrtvenik so oddali v belgrajski muzej.

— Koze v Srbiji. V okrajih Požarevac, Smederevo in Vranja v Srbiji se je v zadnjih dneh pojavilo mnogo slučajev črnih koz, vsled česar je ministrstvo za narodno zdravje odredilo, da se mora vse prebivalstvo dati cepiti.

— Kam gredo bolje cigarete? Listi so te dni poročali, da bodo v priliki poroke Aleksandra stavljena v promet posebno dobre cigarete. Sarajevska tobačna tovarna bi morala izgotoviti 5 milijonov cigaret. Da bi to veliko število cigaret prav gotovo razpečali, jih je nekdo iztihnopol veliko množino iz tovarne in se že sedaj prodajajo po vseh kavarnah, restavracijah v Sarajevu, Zagrebu in drugih mestih, kjer verižništvo bolj cvete.

— Policijska sanitetna sekcija v Zagrebu. Zagrebska policija se neprestano reformira v duhu velikomestnih policij. Te dni so snovali poseben sanitetni odelek, da ne bodo pri nujnih slučajih odvisni od privatnih zdravnikov.

— Kriza časopisja v Sarajevu. V Sarajevu so prenehali izhajati kar trije dnevniki, in sicer »Mala jutarnja pošta«, »Jutarnja pošta« in »Žurnal«.

EVHARISTIČNI SHOD ZA DUHOVNIKE.

Binkoštni torek, 6. junija, bo v Ljubljani evharistični shod za duhovnike. Vršil se bo po tem sporedu: Popoldne ob 10. uri bodo v dvorani škofijske palače sledeči govori in predavanja: 1. Sv. evharistija — vir mističnega edinstva (univ. prof. dr. Ivan Fabijan). — 2. Sv. evharistija in čiščenje sv. Duha (dr. Ivan Gnidovec iz misijonske družbe). — 3. Sv. evharistija in posvetitev družinskega življenja (kanonik-dekan Ivan Lavrenčič). — 4. Sv. evharistija in šola (spiritual dr. Ciril Potočnik). — 5. Zvestoba evharističnemu Zveličarju (duhovnik iz družbe Jezusove). — Popoldne ob pol 4 bo v uršulinski cerkvi govor »Poklonitev presv. Zakramentu« (prior P. Valerijan Učak), potem ura molitve, pete litanije presv. Srca Jezusovega in blagoslov. — Vabimo vse č. duhovnike, da se — če jim je le mogoče — udeležijo evharističnega shoda, saj je evharistična pobožnost kraljica, središče vseh drugih bogoljubnih opravil in od nje dobivajo svoje posvečenje vse druge pobožnosti. K popoldanski evharistični slovesnosti, ki bo ob pol 4 v uršulinski cerkvi, vabimo poleg duhovnikov tudi drugo občinstvo.

Štajerske novice.

Š Sv. Trojica v Haložah. Tukaj je bil dne 1. junija slovesno inštaliran novi župnik g. Janko Raznik. 21 stanovskih tovarišev iz peterih dekanij ter dobri pohorski možje so se udeležili lepe slovesnosti, da počastijo priljubljenega gospoda.

Š Toča v Haložah. Iz Podlehnikna nam poročajo: Dne 3. t. m. nam poročajo: Dne 3. t. m. ob poldveh popoldne je začela ob silnem nallivu padati v tukajšnji okolici toča, debela kakor orehi in to že vdrugič. Škoda e velikanska, zlasti v vinogradih. Tukašnje prebivalstvo je sploh revno. Lani mu je poljske pridelke uničila suša, da ni bilo živeža ne za ljudi in ne za živino. Ljubstvo obupava. Treba bi bilo škodo takoj ceniti.

Š Deček zgorel na električni žici. V četrtek se je 15-letni deček v Orehovi vasi

pri Mariboru igral na drogu z električnim vodom. Komaj je prijel za žico, ga je že zgrabila ter vžgala obleko. Deček je bil seveda takoj mrtev.

Š Imenik mariborskih porotnikov za drugo redno zasedanje dne 12. junija. Glavni porotniki: Visočnik Karol, župan, Pohorje, kralj Andrej, trg, Slovenska Bistrica, Francež Jernej, posestnik na Bohovu, Brus Matija, posestnik, Pijutavec, Gorjup Peter, posestnik, Jurjevski Dol, Glavar Anton, posestnik, Bistrica-Ruše, Predan Valentin, posestnik, Planina, Krajnc Ivan, posestnik, Kamnica, Kelemina Andrej, posestnik, Grabe (Ptuj), Palne Al., posestnik, Sp. Dupljev, Donko Mihael, pos., Vukovski Dol, Kostanjevec Simon, župan, Muretinčič, Werdonik Andrej, Selnica, Santl Anton, pos., Sp. Jakobski Dol, Rajh Jakob, pos. Ljutomer, Francež Franc, pos., Bohova, Meško Jožef, pos., Soseska, (Ptuj), Janžekovič Franc, Zelar, Gorišnica, Zel Alojz, župan, Ciglenec, Kovačec Janez, pos., Mostje, Jerič Alojzij, velepos., Počehova, Dogonik Jožef, pos., Gačnik, Kukavec Anton, pos., Rogoznica, Čuš Mihael, pos., Mezgovci, Hlade Matija, pos., Sv. Kungota, Knehtl Karol, pos., Ciglenec, Rakoše Matija, mizar, Wajndl (Ptuj), Žitnik Maks, pos., Limbuš, Dunaj Franc, pos., Cezanjevec, Doboj Franc, trgovec, Jurski Vrh, Klasič Franc, pos., Hotinja Ves, Sever Ivan, pos., Lopršne, Dolajš Franc, pos., Sp. Jakobski Dol, Znidaršič Peter, pos., Dragudova. Nadomestni porotniki: Jančar Franc, hotelir, Segula Justus, pos. Zaga, Reisman Friderik, hiš. pos., Nekrep Josip, tes. mojster, Jaš Maks, trgovec, Kurnik Franc, fotograf, Ogoreuc Franc, orož. straž.

Ljubljanske novice.

Ij Znani koroški rodoljub Ant. Gabron, župnik, ki je po nesrečnem plebiscitu na Koroškem sprejel neko mestece na Hrvaškem in bil tam od mrtvouda zadet, se sedaj nahaja v bolnici v Leonišču v Ljubljani.

Ij Na barju cerkev. Včeraj se je vršilo zborovanje posestnikov z barja glede prepotrebne cerkve tamkaj. Ljudstvo, na shodu je bilo navdušeno za gradnjo cerkve. Teren si je ogledal arhitekt prof. Plečnik, ki, upamo, izdela načrt za cerkev na tem prelepem kosu naše domovine.

Ij Birma. Letošnje Binkošti so dale birmancev, kakor še nobeno leto. Ljubi malčki so gomazeli po ulicah poš in v ekvipažah, da se je tajalo človeku srce ob pogledu na ovenčano mladino.

Cerkveni vestnik.

c Švicarski misijonarji v Vzhodni Afriki. Po izgonu nemških misijonarjev se je kongregaciji za propagando polagoma posrečilo zasesti zapuščene pokrajine z novimi močmi. V Vzhodni Afriki so se v ozemlje, v katerem so doslej delovali nemški benediktinci, naselili italijanski posvetni duhovniki (Uhehe in Ugo), švicarski kapucini (Dar es Salam-Mahenge) in južno odtod v apostolski prefekturi Lindi švicarski benediktinski misijonarji iz Uznacha. Dne 26. marca je zapustilo devet mladih benediktincev domovino, da bi pomagali v omenjeni prefekturi svojim trem rojakom, ki so preobloženi z delom in ki čakajo že leta na pomoč. Upajo, da bodo mogli še letos poslati tjakaj nadaljnjih šest misijonarjev, tri patre in tri brate. Misijonsko ozemlje je šlo 1. 1913. 6837 kristjanov, 143 šol s 162 učitelji domačini in 10.700 šolskimi otroci. — Francoski beli očetje, ki so v zadnjih letih pomagali v teh krajih, izjavljajo, da je ta misijon enako močan kakor oni v Ugandi.

Prosveta.

pr Koncert »Orkestralnega društva Glasbene matice« dne 1. junija t. l. je poslušavce zelo zadovoljil — žal da smo jih le prav preveč pogrešali. Ljubljana pritisne pač le takrat, kadar je umetnost zvezana s senzacijo ali pa nobleso. Če gre za čisto umetnost, pa naj bo še tako idealno podana, kot je bila pri tem koncertu, povprečnega ljubitelja umetnosti ne razmaje, če ni vsaj nekoliko papricirano.

Izmed vseh točk so pač najlepše igrali Bethovnov Fuge iz godalnega kvarteta op. 50. št. 3. Tema sama je bila do najtanjše podrobnosti do dlakice izdelana, da jo je bilo neprestano lahko zasledovati iz bujnega kontrapunkta. Tudi vsaka važna stranska misel se je jasno pa čudovito diskretno uveljavljala. Da na kratko povem: ne spominjam se, da bi bil kdaj Bethovna slišal bolj igrati ali da bi bil lepše učinkoval. Če bi bil samo to slišal, bi bil z večerom izredno zadovoljen. — Saent-Saensov »Potop« je resnobna meditacija, Rebikova »Jesenski listič« enolično, morečo otožno sicer tako dobro izražajo, vendar pa bi človek v te neprestane variacije iste glasbene misli vsaj tu pa tam rad ujel kak svetel solnčni žarek.

Tudi orkestru se je poznalo, da ga te dve stvari nista mogli ogreti. Pač pa se je zopet bolj razvnel v Sukovi »Serenadi«. Posebno lepa se nam je zdela izrazita protitema v sredini II. stavka. Živ, ljubeč je IV. stavek, poln toplote in pestrih barv. Želimo le to, da bi delo orkestralnega društva našlo priznavanje, kakor ga zasluži.

K. pr »Minarjev Janez ali vplemenitba Teharčanov«, pripoved iz srede 15. stoletja iz časov Celjskih grofov. 1922. Spisal po narodni pripovedki iz srede petnajstega stoletja F. Hočevar. Založila Goričar in Leskovšek, Celje. Cena knjigi je 7 Din. Dobiva se v vseh knjigarnah.

Konti 'I. Markovič' in 'I. Lavrič, Vrhnika' — K 3.137.515*20.*

Dne 3. junija t. l. sem pozval takozvane »mladine« v Jugoslovanski demokratski stranki v Ljubljani, ki so dvigali milijonske zneske iz dveh fingiranih kontov: »I. Markovič« in »I. Lavrič«, katere so si otvorili pri Jadranski banki v Ljubljani, naj meni kot odgovornemu ravnatelju Jadranske banke javno in detajlirano polože račune, v katere »socialne, kulturne in politične svrhe Jugoslovanske demokratske stranke« se je uporabil denar, in sicer K 1.000.000—, katerega je uprava Jadranske banke dovolila Jugoslovanski demokratski stranki, kakor tudi K 2.137.515*20, katere so si gospodje dovolili sami sebi!

V odgovor na moj poziv objavlja »Jutro« od 4. t. m., da gospodje meni kot predstavitelju Jadranske banke, ne bodo položili računov!

V isti številki »Jutra« pa sta se vendar našla dva gospoda, da mi glede omenjenih dveh kontov data s svojimi polnimi podpisi nekaj pojasnil, in sicer predsednik preiskovalnega odseka Jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani gospod profesor Reisner in bivši blagajnik iste stranke gospod dr. Klepec.

Gospod profesor Reisner je prišel k meni dvakrat. Prvič 1. junija t. l. dopoldne in je dobil tudi nekaj informacij v tej zadevi. Isti večer je gospod profesor Reisner izglasoval zaupnico gospodu dr. Žerjavu, toda že 2. junija se je čutil primoranega, priti ponovno po informacije, ker preiskave še ni dovršil. Gospod profesor Reisner je torej še pred koncem preiskave anticipando votiral zaupnico g. dr. Žerjavu in mu menico zaupanja podpisal takorekoč in blanco!

G. profesor Reisner trdi, da niso točna moja izvajanja v pozivu od 3. t. m., češ da nista niti predsedništvo niti blagajnik Jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani vedela na fingirane konte, in utemeljuje to s tem, da je račun Markovič tekkel od 4. 1. 1920 do 16. 9. 1920, račun Lavrič pa od 29. 9. 1920 do 11. 6. 1921 in da so vedeli za nje takratni člani predsedništva gg. dr. Kukovec in profesor Breznik, t. j. g. Markovič-Lavrič sam in pa takratni blagajnik Jugoslovanske demokratske stranke g. dr. Klepec.

Fingirani konto Markovič je torej (po profesorju Reisnerju) obstojal do 16. 9. 1920. To ne odgovarja istini! Zadnji dvig iz kontu se je izvršil 10. 9. 1920, toda mnogo kasneje se je izvršil velik del nepravilnih alimentacij računa, in sicer 26. 10. 1920 K 235.258*98 in šele 13. 6. 1921 K 1.341.306—.

Fingirani konto I. Lavrič je (po g. profesorju Reisnerju) eksistiral do 11. 6. 1921. Tudi to ni res! Ta dan so gospodje iz nepokritega računa le poslednjikrat dvignili denar! Vse alimentacije tega kontu pa so bile izvršene šele po tem datumu!

Oba konta obstojata še danes z odprti dolgi — seveda z dvigi pa gospoda žalibog ni mogla več operirati potem, ko sem prevzel vodstvo Jadranske banke jaz!

Za gospode sta torej obstojala ta dva konta samo tako dolgo, dokler so mogli iz njih dvigati denar za »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«. Potem pa, ko so za milijonske zneske prekoračili od uprave Jadranske banke Jugoslovanski demokratski stranki dovoljeni K 1.000.000—, ti konti za gospode ne eksistirajo več! To je morala, o kateri bi se vsekakor dalo razpravljati.

Ce so pa vedeli za te konte gg. dr. Kukovec, prof. Breznik in dr. Klepec kot tedanji funkcionarji v vodstvu JDS v Ljubljani, tem slabše: zakaj so oni to zamolčali ostalim članom vodstva JDS in zakaj tega niso zamolčali svojim zaupnikom, ki nosijo dično ime »mladina«?! Jaz, ki nisem duševno superioren borec za napredek, si predstavljam, da bi se moralo o naklonitvi K 1.000.000— za JDS izvesti celo vodstvo stranke in da je edinole to opravičeno do sklepov glede uporabe stranki naklonjenih zneskov! G. dr. Žerjav pa o stranki pravilnim potem dovoljenemu znesku razven par najozjim zaupnikom ne pove ničesar in razpolaga ne samo z dovoljenim K 1.000.000—, ampak kar s K 3.000.000—! Informiral sem se na raznih mestih in pri odličnih osebah, ki so v vodstvu JDS, toda nihče ni o tem denarju ničesar vedel in nikomur niso bili znani ti konti!

Zahteval sem kot ravnatelj zavoda, kateremu so bili odvzeti na nepravilen način milijonski zneski, da se mi za to javno polože detajlirani računi, v katere svrhe je šel ta denar. Gospod predsednik prečiščevalnega odseka tega ni storil in mi servira neke pavšalne zneske, češ, denar je šel v socialne, kulturne in politične svrhe JDS, ne pa v privatne žepe onih, ki so denar dvigali in s tem — basta!

Najodločneje se zavarujem proti podtikanju g. prof. Reisnerja in »Jutra« češ da sem s tem, da sem v svojem pozivu od 3. junija t. l. poudarjal imena dvigateljev denarja, hotel le-te sumničiti osebnega koristolovstva! Jaz nimam navade sumničiti, ampak če imam dokaze v rokah, podam obtožbo, ki se v danem slučaju ni glasila na krajo, goljufijo ali poneverbo gospodov dvigateljev.

Gospodje namreč krčevito molče o tem, kje jih trn v peti najbolj boli in hočejo odgovor na moj poziv speljati na tir osebne kristalnočišče časti! Z Vašo izjavo, da se niste osebno okoristili z dvignjenim denarjem, stvar še davno ni končana!

Uprava Jadranske banke je dovolila K 1.000.000— Jugoslovanski demokratski stranki kot taki. Dr. Žerjav & Co. pa so šli in dvignili ne samo ta znesek, ampak vrhu tega še K 2.000.000—, vse te milijone iz fingiranih kontov in jih porabili čisto tajno brez vednosti ne-mladinov v »kulturne, nacionalne in politične svrhe«. Dovoljujem si pa tu skromno pripombo, da svrhe mladinev še davno ne predstavljajo svrhe JDS kot take in da ono, kar mladini počenjajo v okrilju potrpežljive JDS, še davno ni JDS! To, kar sem zahteval, je bil detajlirano javni obračun o teh svrhah, kar pa seveda gospodje »mladini« odpravijo s pavšaliranjem zneskov, češ, mi smo porabili te zneske, mi in nikdo drugi smo JDS, ergo je porabila te zneske za sebe JDS!

Toda, čeprav za gospode (po g. prof. Reisnerju) že davno več ne eksistirajo ti konti, čeprav glasom »Jutra« od 4. t. m. »možje, ki žrtvujejo vse duševne in fizične sile v borbi za ideje jugoslovanske demokracije«, meni kot zastopniku od njih oškodovanih delničarjev Jadranske banke nočejo položiti računov o uporabi denarja, češ, saj jih nismo vtaknili v svoj žep — gospodje, to še davno ni vse!

Ponavljam, da se jako čudim, da se ti gospodje niso niti vprašali, kdo daje denar, s kako pravico in odkod prihajal!

Vsled tega objavljam danes, kako sta bila fingirana konta Markovič in Lavrič alimentirana:

1. alimentacija konta Markovič:

8. 1. 1920 prodal Markovič 3.000.000— avstr. kron za K 2.100.000—	
12. 1. 1920 kupil Markovič 3.000.000— avstr. kron za K 1.725.000—	
	dobiček . . . K 375.000—

Dispozicijo za transakcije je podpisal obakrat Markovič, čitaj profesor Breznik, provedla sta te dispozicije gg. Praprotnik in dr.

Kavčnik, takratni vodji Jadranske banke. Interesantno je, da je g. profesor Breznik prodal avstrijske krone par dni prej, preden jih je kupil. G. prof. Breznik torej pod okriljem g. dr. Žeriava, »predstavitelja« JDS, je delal borzijske špekulacije z devizami, seveda vse v »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«!

2. 4. in 16. 4. 1920 položeno v gotovini	K 43.000—
10. 7. 1920 prodal Markovič Lir 229.000— za K 1.000.000—	
22. 7. 1920 kupil Markovič Lir 229.000— za K 893.110—	

dobiček . . . K 106.390—

tudi tukaj je g. prof. Breznik prodajal devize, ki jih ni imel, t. j. tukaj torej borzijsko izrabljanje kurzov v posvečene namene same JDS, kakor trdijo danes gospodje!

26. 10. 1920 je položil g. Praprotnik 1/3 dobička, ki bi imel pri prodaji 66 vagonov svinca (»g. Kamenaroviču je spodrsnilo«?) pripasti Jadranski banki na podlagi njene pogodbe od 31. 12. 1919 s sokonzorcijalisti Zadružno zvezo in Zvezo slovenskih zadrug K 235.258*98

13. 6. 1921 je naložil g. Praprotnik del denarja, za katerega je bil oškodovan Propagandni fond za Koroški pri prodaji svinca K 1.341.306—

27. 10. 1921 položil v gotovini Emil Kristof — Ljubljana K 25.996—

skupaj . . . K 2.133.250*98

2. alimentacija konta I. Lavrič:

15. 6. 1921 položeno v gotovini K 756.000—

t. j. bila last Jadranske banke, shranjena kuvertirano v privatni blagajni v pisarni dr. J. Kavčnika. G. A. Praprotnik je transakcijo izvršil!

16. 6. 1921 položeno v gotovini K 242.581*85

ista manipulacija g. A. Praprotnika.

27. 10. 1921 položila v gotovini Mila Kristof K 25.670—

K 1.024.251*85

Na oba fingirana konta je bilo torej z gornjimi manipulacijami

vloženo skupaj	K 3.157.502*83
dvignjeno pa	K 3.137.515*20

razlika K 19.987*63

izhaja iz debetnih obresti, ki so se v poslovalnici zavoda morale računati nepokritim kontom, iz katerih se je dvigal denar.

Gospodje »mladini«, imenovani v mojem »Pozivu« od 3. junija t. l., ki uzurpirajo za sebe pošteno ime JDS, so torej tajno dvigali denar pod krivimi imeni iz fingiranih kontov, potem pa so svoj dolg poravnavali deloma z borzijskimi spekulacijami, deloma pa s tem, da je njihov osebni in politični intimus, sedanji generalni ravnatelj Slavenske banke v Zagrebu kot eden od upraviteljev Jadranske banke jemal iz blagajen njen denar za te konte ali pa kril njihov dolg z denarjem, za katerega je bil po njegovi zaslugi prikrajan Propagandni fond za Koroško pri prodaji svinca!

Vzamem na znanje izjavo g. dr. Klepeca, da je kot blagajnik JDS v Ljubljani vedel za te fingirane konte in da je razumljivo, da njegov naslednik o tem denarju ni zvedel ničesar. Meni pa je nerazumljivo, zakaj blagajnik JDS, gospod odvetnik dr. Klepec, ki kot praktični jurist mora poznati vsaj glavne dolžnosti blagajnika, ni smatral za potrebno, da bi pri predaji blagajne svojemu nasledniku v oktobru leta 1921, istemu predal tudi odprta dva konta in še nanj depozit od K 254.505*25, ki ga v »Jutru« od 4. t. m. dalje navaja gospod predsednik razčiščevalnega odseka prof. Reisner med svojimi pavšalnimi zneski kot »neporabljene naložitve in zaloge« in ki so ga gospodje »mladini« dvignili torej že pred 1 1/2 letom iz fingiranih kontov, ne da bi potrebovali v svoje idealne svrhe!

Gospodje narodni poslanci, odvetniki, profesorji, visoki funkcionarji, ali se niste nikdar vprašali, odkod ves ta neizčrpni zlati vir za Vaše »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«?

Ali Vam ni prišlo nikdar na misel, da je uprava Jadranske banke dovolila le K 1.000.000— Jugoslovanski demokratski stranki, ne pa K 3.000.000— Vam?

Ali se Vam kot juristom niso vzbujali pomisleki, ko je g. A. Praprotnik kot velikopotezni bankir s široko gesto metal milijone v Vaše klobuke, da li je v to tudi opravičen?

Ali se Vam zdi jako moralno, da sta za Vas obstojala ta dva konta samo tako dolgo, dokler ste iz njih mogli dvigati milijonske zneske in da ste denar za Vaše čiste politične, kulturne in socialne svrhe črpali iz fingiranih kontov, alimentiranih deloma iz Vaših borzijskih spekulacij pod okriljem JDS? Zakaj pa je g. dr. Žerjav disponiral v politične svrhe denar v nekem drugem slučaju, namreč iz političnega računa pri Jadranski banki »Kmečki fond« pod svojim pravim imenom?

Kdaj je JDS kot taka bila obveščena o daru od K 1.000.000—, kdaj ga je prejela, kdaj je o njega uporabi odločala, kdaj in koga je pooblastila v izvršitev tozadevnih svojih sklepov, — ker ni mi razumljivo, zakaj se je šele po mojih navedbah v letnem poročilu Jadranske banke sestavila preiskovalna komisija pod cenjenim predsedstvom g. prof. Reisnerja, če je bila stvar v stranki že poprej v popolnem redu?

Iz vseh teh, danes Vam razloženih vzrokov sem zahteval od vsakega od Vas javen in detajliran obračun o zneskih, ki ste jih dvigali, ki mi ga pa ne daste!

Tukaj, gospod predsednik preiskovalnega odseka, zastavite svojo metlo in čim temeljiteje boste razčistili, tem hvaležnejši Vam bom jaz kot ravnatelj oškodovanega zavoda, JDS kot taka, in vsi oni, katerim namen ne posvečuje sredstev, posebno pa ne, če je bil namen tak, da o gornjih milijonih niso smeli vedeti niti oni, ki so z gospodi »mladini« sedeli za isto mizo v vodstvu JDS!

V »Jutru« od 3. junija t. l. minister g. dr. Žerjav napoveduje razvitje skorajšnje velikopotezne akcije za Slovenijo in v istem listu kliče bivši minister, narodni poslanec in odvetnik g. dr. Kukovec »parvinijem večinoma neznantne vzgoje in srednje moralne kvalitete«, »roke proč« od »duševno superiornih ljudi, propagatorjev vodilnih idej in borcev za napredek«! Jaz kot skromni bančni uradnik koncediram drage volje obema gospodoma njihovo velikopotezno gospodarsko sposobnost in superiornost in dvigam roke pred temi odličnimi lastnostmi. Skromno prošnjo pa imam na gospode: Roke proč od blagajn Jadranske banke, katere odgovorni ravnatelj sem jaz!

Ljubljana, dne 6. junija 1922.

Č. Kamenarovič

ravnatelj Jadranske banke.

Otvoreno pismo gospodu dr. Pavel Pestotniku, Ljubljana.*

U vašem članku, objelodanjenom u »Jutru« od 3. VI. 1922, Br. 130, pod naslovom: »Kajnstvo«, pozivate me, da kažem slovenačkoj javnosti, što sam radio u času, kad ste vi, u vremenu dok je visio nad vami paragraf veleizdajstva za najmanje djelo srbofilstva, neustrašivo i punim imenom potpisivali korespondencu za JDS, i da se operem prigovora hajdukovanja s idejama udruženog jugoslavenstva.

Pošto vas, gospodine dr. Pestotnik, nit znam nit poznam, ne pojmim s' kakvim mi pravom postavljate pitanja, koja ne stoje ni u kakvoj vezi sa mojim poslovnim izvješćem nit sa vašim neustrašivim potopisovanjem korespondence.

Ako vi smatrate, da je to ipak u vezi sa mojim izvješćem, obzirom na aferu, koju je potaklo »Jutro«, onda bi najelementarniji principi pristojnosti zahtjevali od vas i od vaše družine, da se držite reda, t. j., da sačekate najprije riješenje pitanja, koja su prva postavljena i koja su u toku prečišćavanja, pa tek onda da postavljate nova.

Ma da mi, dakle, ne bi nalagala dužnost, da vam za sad odgovaram, opet ću, u kratko, iznimno odgovoriti vašem pozivu iz osobitog obzira, što ste se potpisali punim imenom, poslije toliko poziva i pitanja, koja su na mene upustila razna nekrštena dvonošćad pod firmom: »x«... »R. O.« itd.

Za vrijeme, kad ste vi, gospodine dr. Pestotnik, kao k. k. oficir, neustrašivo potpisivali korespondencu, dok je nad vami visio opasni paragraf veleizdajstva, ja vam, na žalost, nijesam mogao praviti društvo, jer je za mene taj paragraf bio već davno obješen: naime, ja sam još augusta mjeseca 1916 bio osuđen od vojničkih austrijskih vlasti na smrt za veleizdaju.

Ne pojmim dobro, što podrazumijevate pod »hajdukovanjem«, dočim sam uvjeren, da vi sam, nemate o tome nikakvog pojma.

Godine 1915 bavio sam se u Srbiji, kao član i delegat jugoslavenskog odbora iz Londona, poslom organizacije jugoslavenskih dobrovoljačkih četa. U to vrijeme, ako se ne varam, vi ste bili cesaro-kraljevski oficir.

Svršetkom godine 1915 i početkom 1916, potucio sam se po Arbaniji, kao član savezničke misije za organizaciju pomoći srpskoj vojsci i srpskim izbjeglicama. Vjerovatno, vi ste se možda u to doba već spremali kako ćete neustrašivo potpisivati korespondencu.

Docnije, nastanio sam se u Marselju, radio da izdržim sebe i svoju porodicu i, istodobno, služio crnogorskom kralju. U isto vrijeme napisao sam par izjava, koje vi i vaši prijatelji nazivljete brošurama.

Vas i vaše interesira, vjerovatno, samo ovo dvoje poslednje. Razumijem vas.

Kao trinajstogodišnje dijete, uskočio sam u Crnogoru; kao momče, služio sam na dvoru crnogorskog kralja i položio mu zakletvu vjernosti; kao čovjek, vjerman za-

datoj riječi, stojao sam uz bok svom vladaru; kao Srbin, smatrao sam i smatram za čast, što mi je palo u dio, da vjerno služim crnogorskog, dakle i srpskog vladara, i to u njegovim najtežim danima, kad se je, starac, savio pod teretom duboke starosti i pod pritiskom teške sudbine.

U Italiju nijesam otišao kao emigrant, nit sam imao nit imam sa emigrantima u Italiji, nikakve političke nit poslovne veze.

Za detaljnije informacije o mom »hajdukovanju«, izvolite se obratiti na vašu i vaše družine perjanicu, današnjeg podpredsjednika kluba JDS u Beogradu, koji je, negdje u ono doba, kad ste vi neustrašivo potpisivali korespondencu, isto tako neustrašivo potpisivao ukaze u Bordeaux i Parizu, kao ministar predsjednik i prvi dvorjanin kralja Nikole.

Gospodine dr. Pestotnik, mene je majka djetetom učila, da se ljudi vežu sa riječ, a volovi za rogove.

Što se tiče brošura, te su po meni napisane, potpisane i otštampane, ali ne u Švajcarskoj, kako vaši pričaju, već u Francuskoj, i to namjerno. Sadržina je mojih brošura takova, da se je po gdje ko mogao naći uvrijeđenim, pa se za to nijesam htio skriti u Švajcarskoj pod zaštitom neutralnosti, već sam otišao u savezničku zemlju, gdje je bio na snazi prijekli sud za »defetiste«, i gdje sam zatražio od nadležne savezničke vlasti, da budem uzet na odgovornost i sudjen, ako sam što kriv.

Ta je moja molba otštampana takodjer u brošuri.

Pošto se, kako vidim, vi i vaša družina osobito interesirate za moje brošure, ja ću vam rado izaći u susret i, kao auktor, prepustiti pravo prevoda i preštampanja pod slijedećim uslovima: da ishodite za to dozvolu od nadležne vlasti, što će vam jamačno biti veoma lako, obziram na vaše veze; da prevod bude tačan i ovjeren; da brošure budu u cjelini otštampane, a ne samo pojedini odlomci. Postavljam još jedan uslov: da ishodite izjavu od predsjednika JDS u Beogradu, vlasnika »Demokracije«, g. Lj. Davidovića, da ja mogu istodobno slobodno objelodaniti dokumente, iz kojih sam crpio podatke o ondašnjoj srpskoj politici i o stanovitim srpskim političarima, dokumente, koji su mi bili izručeni od vodja današnje JDS, ondašnjih članova opozicije na Krfu.

Mislim, da su ovi moji uslovi skromni i opravdani.

Za svako svoje djelo i za svaku svoju riječ, ovde ili na strani, odgovaram u punoj mjeri, i to: vlastima, odmah, na zahtjev; ostalima, po redu. Posljednima, samo u toliko, u koliko se budem smatrao dužnim uopće im odgovarati.

Ljubljana, dne 6. juna 1922.

Ć. Kamenarovič.

Uradnik, delavec in kmet

kupi vse svoje potrebščine najcenejše pri
GOSPODARSKI ZVEZI.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v

Uzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.

(poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštnoček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvo i. t. d.

Konzument

član I. delavskega konzumnega društva!

Rabiš klobuk, čevlje, rabiš mamanufakturo za novo obleko, ali perilo, pa pozabiš, da vse ceneje dobiš v lastni zadrugi.

Kateri trgovec hodi kupovat h konkurentu, kar rabi za lastno gospodinjstvo? Ti si tak trgovec, ker pozabiš, da je zadruga tvoja skupna last, — da so konzumarji svoji lastni trgovci.

The Oliver najboljši in najcenejši **pisalni stroj**

Zastopstvo in zaloga

Ivan Gajšek

papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta štev. 2.

Cenj. občinstvu priporočam svetovno
znane **šivalne stroje**

GRITZNER

v vseh opremah za rodbinsko in obrtno
rabo ter vse posamezne dele, olje, igle
za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezenju
brezplačen. Isto
tam galanterija,
srajce, kravate,
potrebščine za
šivilje, krojače,
čevljarje, sedlar-
je, gumbi, žlice,
noži. Na veliko
in malo. Več-
letna garancija.
Cene najnižje.

SVETLO-KOPIRNE ODTISE

(PAVZE) STAVBNIH, STROJNIH I. DR. NAČRTOV, POZITIVNE IN NEGATIVNE, V POLJUBNI VELIKOSTI IN NAKLADI

KLISEJE

ZA ENO- ALI VEČBARVNI TISK, V POLJUBNIH OBLIKAH, ZA VSE VRSTE TISKA OD PREPROSTE DO NAJ-FINEJŠE

FOTO-LITOGRAFSKA DELA

PO NAJMODERNEJŠEM NAČINU, IZVRŠUJE V KRATKEM CASU IN PO ZMERNIH CENAH

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA

Prometni zavod za premog

d. d. v
LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
**prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in
domačo uporabo ter kovaški in črni premog**

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

FIAT"-AUTOMOBILI

Glavno zastopstvo:

O. Žužek

Ljubljana, Sodna ulica štev. 11

Telefon Interurb. 461

nudi od najmanjše 4-cilindrske 6/15 HP do 12-cilindrske
60 HP tipe svetovnoznane osebne avtomobile.

Tovorni avtomobili istih znamk od 1—5 ton.

V nakupu kot obratu
najcenejši!

Fiat
Torino
Austro
Fiat